

A deportáltak vonata

valahol elindult hazafelé. Micsoda mámoros érzés lehetett szabad emberként felkapaszkodhatni arra a „marhako-csira”, amely nemrég még halálos veszélyt jelentett, ismeretlen célú, embertelen sorso.

Most hazavisz. Ujra a szabad hazába, ahonnan az elmúlt évben védtelen rab-szolgaként hurcolták el.

Idegtépő lassúsággal megy a vonat. Itt is napokig áll, ott is napokig áll, nem minden van úgy, ahogy a boldog hazatérést megálmodták. De mindegy, hiszen élnek s közelednek haza...

A hosszú várakozás után egyszer mégis feltűnnek Budapest tornyai. Már a külvárosi váltókon zökken a vonat. Ott állanak a vagon ajtónyílásánál, szorongó várakozással.

Ki vár rájuk, mi vár rájuk odahaza?

Es megérkeznek a füstös, zajos tömegben kavargó pesti pályaudvarra, zomjásan szívják a régvárt ismerős otthoni szagokat. Idegesen, kíváncsian pillantanak a kijárat felé. Tudják-e vajjon az otthoniak, hogy jönnek, vagy az Isten szerelmére vannak-e egyáltalán és hol vannak?...

S amikor a városba indulnak, dermedten nézik a romokat.

Egy pillanatra elfelejtik saját életük borzalmait, hogy romná lett életük, lelkük, idegzetük, most csak azt látják, hogy egy évvel ezelőtt ép várost hagytak itt s most minden csupa rom...

De már mennek tovább... Fertőlényítés, adatszfével, segély, sorbanállás egy tál szerény ételért, tolongás, láрма, hőség, fáradtság... jó lenne otthon megpihenni... és pillanatonként a rettenetes kérdés: hol vannak, akiket itt hagytak?...

S az elkövetkező órák meghozzák a boldog, könnyes találkozást vagy a szörnyű hírt, hogy akiket itt hagytak, azok nincsenek már...

És választ adnak az elkövetkező órák és napok arra a kérdésre is, hogy a hazatérőt a régi otthon melege fogadja-e, vagy otthontalanság, nincstelenség, gond...

Nehezek ezek az órák, ezek a napok a fáradt, meggyötört, a történelem legsötétebb élményeit átélő ártatlan emberek számára...

Ne beszéljünk most arról, micsoda pokoli szenvedést jelentettek a deportáltak számára lelki megalázás, vagonirozálás, éhezés, szomjúság, haláltáborok

élményei, hozzátartozók elvesztése, anyák elszakítása gyerekeiktől, szülők elpusztítása, erőnfelüli munka, szadista kintások, hajlevágás, az emberi öntudat állandó megalázása...

Ne arról beszéljünk. Arról beszéljünk, hogyan lehetne ezt a sötét, szörnyű, szinte még ma is hihetetlennek látszó élményt valahogy elfelejteni próbálni, okosan, bölcsen, nagylelkűen...

Először gondoskodni kell a bűnösök szigorú megbüntetéséről. Az igazságszolgáltatás példás megtorlása nélkül nem lehet az egyéni megtorlás nyugtalanító szellemét elfojtani. De ez még nem elég. A társadalomnak, amely néma és tehetetlen tanuja volt a világtörténelem legnagyobb emberirtásának, különös szeretettel, megértéssel, megbánó igyekezettel kell azt a néhány százalék hazavergődöttet támogatni, segíteni.

Hivatalos testületeknek és egyéneknek szavakkal, gesztusokkal és tettekkel kell éreztetni a hazatérőkkel, hogy az, ami velük történt, nem a magyar nép akaratából történt.

S az, ami most következik, egyenrangú, szabad és öntudatos emberek békés, alkotó élete.

Lipcse*

Ausländer Katalin	1927	Baktalórántháza	Kohn Rezsőné	1914	Zalaegerszeg	Rosenthal Ibolya	1929	Nagykálló
Ausländer Regina	1916	Baktalórántháza	Klein Erzsébet	1924	Pesterzsébet	Roth Olga	1923	Vásárosnamény
Ausländer Margit	1914	Baktalórántháza	Dr. Kertész Istvánné	1903	Rákoskeersztúr	Roth Mórné	1898	Vásárosnamény
Deutsch Béláné	1898	Felsőnyék	Kertész Ágnes	1927	Rákoskeresztúr	Rosenfeld Magda	1915	Pesterzsébet
Deutsch Magda	1926	Felsőnyék	Krausz Rózi	1927	Miskolc	Sichermann Erzsébet	1913	Kisvárd
Feig Sára	1919	Debrecen	Krausz Rozsi	1924	Miskolc	Steinroth Olga	1923	Kisvárd
Feig Edit	1928	Debrecen	Krausz Sarolta	1931	Miskolc	Steinmetz Éva	1927	Kisvárd
Fischer Rózi	1912	Budapest	Krausz Berta	1928	Miskolc	Steinmetz Márta	1928	Kisvárd
Fisch Klára	1927	Mád	Krausz Franciska	1925	Miskolc	Stern Zsuzsanna	1901	Békéscsaba
Fisch Edit	1928	Mád	Kolin Ilona	1921	Kisvársány	Stern Marianna	1927	Békéscsaba
Friedmann Hilda	1920	Miskolc	Klein Anna	1923	Kisvársány	Spitzer Rózi	1911	Hajdúnánás
Fragó Zsuzsanna	1925	Miskolc	Klein Sára	1926	Kisvársány	Schwarz Ábrahámné	1913	Derecske
Fuchs Zsuzsa	1924	Kaposvár	Leichnerné	1910	Nagykálló	Sonnenfeld Imréné	1898	Újpest
Fuchs Miksáné	1901	Kaposvár	Lipsics Magda	1922	Keszthely	Sonnenfeld Erzsébet	1929	Újpest
Goldstein Livia		Vásárosnamény	Marton Éva	1928	Orosháza	Singer Miklósné	1910	Zalaegerszeg
Goldstein Éva	1928	Vásárosnamény	Marton Gizáné	1901	Orosháza	Pincze Jenőné	1912	Pécs
Glück Erzsébet	1927	Vásárosnamény	Neumann Rezsőné	1902	Zalaegerszeg	Weisz Márta	1924	Kisvárd
Gersovitsné Jávorka		Békéscsaba	Péterfreund Magda	1926	Újfehértó	Weisz Margit	1923	Vásárosnamény
Gersovits Margit		Békéscsaba	Péterfreund Ibolya	1922	Újfehértó	Weissenberg Judit	1928	Debrecen
Hirschenhorn Sára	1929	Újfehértó	Rosenthal Mária	1921	Nagykálló	Weisz Margit	1900	Kaposvár
Jozefovits Jolán	1923	Kiskőrös				Weisz Magda	1927	Kaposvár

* Találhatóak: Leipzig, Gredner Strasse 17.

* Felvilágosítással szolgál: Fodor István Budapest, D., Návay Lajos-u. 4.

Friedlandban tartózkodnak

Dr. Abelsberg Pálné	1901	Szabadka	Grün Ibolya	1902	Debrecen-Sárospat	Korányi Éva	1923	Pécs-Budapest
Dr. Berkovits Pálné	1921	Miskolc	Handler Vera	1925	Pécs	Kammer Margit	1911	Vágsellye
Blum Tiborné	1923	Pécs	Hoch Maróné		Pécs	Kammer Szidi	1912	Vágsellye
Berger Vilmosné	1896	Hm.vásárhely	Kertész Erzsébet	1917	Miskolc	Klinger Lrén	1915	Vágsellye
Engel Zsuzsa	1919	Szombathely	Kiszler Katalin	1931	Miskolc	Klinger Lili	1921	Vágsellye
Fehér Magda	1931	Miskolc	Kornhauser Hedvig	1926	Debrecen	Klopott Anna	1913	Mihalovce
Fischer Lászlóné	1914	Miskolc	Kornhauser Benj.-né	1917	Debrecen	Klopott Gitta	1923	Mihalovce
Frel Oszkárné	1914	Miskolc	Katz Margit	1926	Debrecen	Lefkovits Lili	1926	Miskolc
Friedmann Magda	1911	Miskolc	Klein Irén	1921	Debrecen	Löw, Sándorné	1902	Pécs
Fisch Lajosné	1905	Debrecen	Kiteier Ferencné	1909	Hajdúböszörmény	Mészáros Béláné	1919	Pécs
Fried Mária	1903	Pécs	Klein Rózi	1928	Csorna-Szenc	Munszter Jenőné	1919	Pécs
Fischmann Gréta	1927	Pozsory-Csorna	Klein Irén	1927	Csorna-Szenc	Mermerstein Gy.-né	1925	Pécs
Guttmann Magda	1928	Miskolc	Klein Magda	1925	Csorna-Szenc	Mindszent Zoltánné	1910	Budapest
Guttmann Sándorné	1903	Miskolc	Klein Klára	1922	Pécs-Császártöltés	Nyitrai Jánosné	1905	Mátyásföld